

# RIKETS SÄKERHET

Den fria världen har en till synes outrotlig benägenhet att tolka diktatureernas politik efter demokratiska mönster. »Mein Kampf» gick ut i millionupplagor, men få voro de som trodde, att Hitler verkligen hyste de erövringsplaner, vilka där förkunnades. När han höll ett försonligt tal, avsett för utländsk konsumtion, drog man däremot en lättnadens suck i utrikesministerier och på tidningsredaktioner. Det krävdes mycken åskådningsundervisning, innan man fattade vad saken rörde sig om. Samma benägenhet för önsketänkande framträder i Västerlandets förhållande till Sovjetryssland. Den ryska regimen är baserad på dogmen om världsrevolutionens oundviklighet, Lenin och Stalin ha i skrifter och tal inskräpvt, att Sovjetunionen icke kan leva i trygghet, förrän kapitalismen är utrotad och hela världen lyckliggjorts med sovjet-systemet. Likväl har man i det längsta icke velat fatta, att Sovjetrysslands yttersta mål oföränderligen är ett och detsamma: världs-erövringen. Åskådningsundervisningen har dock i detta fall varit både långvarig och grundlig. Man tycker, att de varningar, som gävos 1948, borde ha varit tillräckligt tydliga. Likriktningen av Polen och Ungern, kuppen i Tjeckoslovakien, försöken att kasta ut västmakterna ur Berlin, de kominformledda strejkerna i Frankrike och Italien, allt detta tydde på att Sovjet tänkte igångsätta sitt ökända växelspel mellan femtekolonnverksamhet och väpnad intervention för att underlägga sig återstoden av världsdelen. Men när Sovjets förhoppningar om en lättvunnen seger korsades, tack vare Marshallplanen, luftbron och Jugoslaviens avfall, behövde ryssarna endast häva Berlinblockaden 1949, för att européer och amerikaner åter skulle börja tro på en varaktig avspänning. För-enta Staternas upprustning fördröjdes, och de europeiska atlant-paktstaternas försvarsförberedelser stannade väsentligen på kommittéstadiet. För alla, som sjunkit tillbaka i den Rooseveltska drömvärlden, kom Nordkoreas angrepp i juni 1950 som en brutal väckningssignal. När Västerlandet efter Mac Arthurs seger vid Inchon visade tecken att börja slumra till på nytt, vållade trampet

### *Rikets säkerhet*

av Maos kinesarméer det stora uppvaknande, som man må hoppas skall bli definitivt.

Amerika har genomskådat Sovjets globala strategi, det har beslutat mobilisera sina militära resurser för att kunna förhandla med Ryssland på grundval av jämställdhet eller överlägsenhet i väpnad makt. Om en överenskommelse skall kunna nås, som för någon längre framtid tryggar fredens bestånd, är detta enda utvägen. Sovjet kan aldrig avskriva världserövringsplanen men väl ställa den på framtiden, om rättens försvarare äro tillräckligt starka och beslutsamma.

Men den stora ödesfrågan för världen och i synnerhet för Europas folk är den, om Sovjet skall slå till, innan militär jämvikt hinner inträda, eller om hänsynen till atombomben och farhågorna för ett krigs slutliga utgång skola verka återhållande i tillräcklig grad. Snart kan Sydostasien brinna i alla hörn, Amerikas, Englands och Frankrikes krafter engageras allt djupare i detta gigantiska virrvarr, medan Sovjets jätteaméer förbli intakta. Kanske får Stalin ett gynnsamt tillfälle att taga hämnd för motgångarna i Europa 1948. I medvetande om den dödliga fara, som hotar, skynda sig Europas länder att i sista stund se om sitt hus. Från skilda håll nå oss budskap om ökade materielanslag, starkt utsträckt övningstid och skärpta beredskapsåtgärder. Detta gäller många av atlantpaktstaterna, däribland Norge, det gäller också vår medbroder i alliansfriheten, det självmedvetna Schweiz med sin starka frihetstradition och sin förutseende regering.

Men Sverige tycks ligga på en annan planet. Vår regering sysslar mest med rutinfrågor. Det är sant, att statsministern i höstas efter initiativ av högerns ledare lät förmå sig att gå med på några anslagsförstärkningar samt uppskjutande av den långsiktiga försvarsutredningen till förmån för stabsarbetet. Men vid riksdagen fick man bevittna det egendomliga skådespelet, att regeringen med utrikes- och försvarsministrarna i spetsen ivrigt motarbetade de betydelsefulla tilläggsförslag som framfördes av oppositionen. Är då allt väl beställt med vårt försvar? Vår neutralitet under det andra världskriget har försatt oss i ett gynnsammare utgångsläge än de flesta europeiska stater. Desto lättare kunde vi kosta på oss att ordentligt bota de brister, som finnas. De äro stora nog i mer än ett hänseende, även när det gäller krigsmaterielen. Vårre är dock situationen på det personella området. Det är bekant, att vår nio månaders utbildning för underbefäl och meniga icke lämnar ett tillfredsställande resultat. Andra stater räkna med 18 till 24

månaders. Men herr Vougt anser allt vara i sin ordning, då han ställer i utsikt en efterutbildning för gruppchefer till nästa höst. Långt dessförinnan kan erfarenheten ha visat vad som händer, då partiellt utbildade trupper med orutinerat underbefäl kastas in i ett modernt krigsfasor. Ett allvarligt faktum är också bristen på utbildad personal vid våra armé- och kustartilleriförband stora delar av året. Flyget och flottan ha i sig själva en högre beredskap, men hur är det med försvaret av flygplatser och hamnar?

Den bolsjevikiska femtekolonnen är ytterligare en svag punkt i vår rustning, en blotta, som kan få katastrofal betydelse. Man talar om säkerhetspolisens övervakning. Finns det då så gott om poliser vid järn- och stålverken, varven, vapenfabrikerna, kraftstationerna, järnvägarna och hamnarna, att de kunna på ort och ställe taga hand om sabotagegrupperna, innan dessa hunnit desorganisera försvar och kommunikationer? Antalet kommunist- röster vid valen är ur denna synpunkt likgiltigt. Vad som betyder något är det faktum, att några tusen hårdföra, fanatiska landsförrädare med anvisade, noga förberedda sabotageuppgifter dölja sig bland arbetare och tjänstemän vid landets mest vitala och sårbara anläggningar. Men de, som bära ansvaret för landets frihet och självständighet, finna icke skäl att råda bot härpå.

Vad tänker regeringen, i synnerhet försvars- och utrikesminist- rarna, om våra risker och handlingsmöjligheter? Man minns herr Vougts spekulationer om vår avsides belägenhet och herr Undéns funderingar om Sovjets respekt för vår socialistiska folkhems- politik. Dyligt är och blir nonsens, vem som än yttrar det, men det är icke likgiltigt nonsens, då det på allvar framföres av per- soner i de ansvarsfullaste ställningar. Herrar Vougt och Undén synas hysa den föreställningen, att »neutralitet» i och för sig utgör ett skydd mot angrepp. Helst bör det vara en blåögd och fåraktig Gesinnungsneutralität, så verkar trollformeln bäst. Låt oss vara »försiktiga» med åtgärder för vår beredskap, taga avstånd från de »kapitalistiska» staterna och säga ifrån på förhand, att vi inte räkna med hjälp av FN, annat än om vi angripas av en småstat! Då skola politibyråns ömsinta och lättsuggererade medlemmar anse oss ofarliga och besluta att lämna oss i fred.

Den Undén—Vougtska linjen borde, konsekvent genomförd, egentligen leda till ett neutralitetsförsvar enligt Elof Lindbergs bekanta förslag i 1930 års försvarskommission. Det kunde fås för kanske 250 millioner. På det sättet skulle man med ens kunna sänka skatterna och genomföra vilande socialreformer. Men ingen vågar

ändå föreslå något sådant i dessa tider. Vartill tjänar då ett relativt dyrt försvar, som icke är färdigt att användas vid behov? Förmodligen ingår i det slentrianmässiga neutralitetstänkandet föreställningen, att vi kunna bli indragna i ett tredje världskrig, men först sedan detta har pågått åtskillig tid. Man föreställer sig, ovisst på vad grund, att vi liksom förra gången skola få tid att utbilda våra soldater, tillverka och importera felande krigsmateriel, ordna bevakning av våra hamnar och skärpa kontrollen över våra femtekolonnare. Därför räcker det med att vi ha en organisation, som kan rustas upp inom år och dag.

Men det är oförsvarligt att invagga sig i dylika förhoppningar. Vem kan garantera, att icke Sovjetunionen, då tiden nalkas att ge signal till det stora anfallet, först vill trygga sin norra flank genom att spärra Öresund och besätta den norska fjordkusten? För kontrollen över Sundet äro de Skånehamnar, som de berömda trälarna gjorde äran av ett besök, viktiga om än ej oundgängliga. Avgörande betydelse har det faktum, att vägarna till Norge gå över svenskt territorium — med undantag av Ishavsvägen och på den erövrade Sydnorge. Även om ryssarna vore mäktiga ett sjöföretag sådant som tyskarnas av april 1940, skulle de sannolikt kunna hindras av det norska kustförsvaret i samverkan med den engelska flottan. För oss finnes därför i det tänkta läget ingen möjlighet att stå utanför.

Rättare sagt: det finns ingen möjlighet att så göra med bevarad frihet, självständighet och ära. En svensk regering kan icke tänkas köpa fred med upplåtande av hamnar till Sovjet och tillåtelse till genomtransport av ryska trupper. De baltiska staternas exempel visar tydligt hur det går om man räcker den ryska diktaturen sådana lillfingrar. Ett ultimatum med sådan syftning kan komma att ställas. Jämförelsen med händelserna 1940 bidrager till att klarlägga dess innebörd. Permittenttransporterna hade till förutsättning det läge, som rådde i Norge efter det norska försvarets sammanbrott. Men att tillåta angrepp mot broderfolket över svenskt territorium hade, oavsett alla neutralitetsregler, varit en neslig handling. Också avböjdes under krigsfara tyska transiteringskrav, så länge striderna i Norge pågingo. Hade Sverige fallit undan i april eller maj 1940, skulle landet ha blivit en tysk vasallstat. Om regeringen nu fölle undan för Ryssland, bleve vi alla sovjetslavar. Redan de medgivanden, som gjordes till tysk förmån i det andra världskriget, låt vara att de hade begränsad räckvidd, att de icke hindrade svensk upprustning eller omfattande hjälp

till Danmark och Norge, inneburo en farlig inteckning i vår självständighet. Av händelserna 1940 borde vi ha lärt, icke att prutningar på självständigheten kunna betala sig, utan att eftergifternas väg är slipprig, och att ett steg för långt är ett steg ut i avgrunden. För att icke frestas taga ett enda steg på den vägen måste vi stå militärt beredda i ett katastrofläge.

Det finns mer än ett slag både av lugn och av fruktan. Självbedrägeriets lugn, som kommer av fruktan att se verkligheten i ögonen, gagnar icke någon och anstår minst av allt ett folks ledare i en ond tid. Man måste bereda sig på allt för att kunna vinna det lugn, som håller provet. Det är statsmannens plikt att söka bespara sitt folk krigets olyckor. Men mer än kriget självt måste han frukta den panik och det kaos, som blir följderna, om människorna tvingas möta prövningen utan andlig och materiell stridsberedskap. Inför en fiende, vars hemsökande förstörelselusta drabbar de underkuvade folkens hela nationella existens, hjälper endast oryggligt, väl förberett motstånd. Vetskapen, att sådant motstånd väntar, kan avskräcka från angrepp. Motståndet och de hjälpsändningar, som möjliggörs därav, kunna rädda nationens liv.

Det har på senaste tid talats åtskilligt om en ny samlingsregering, men de flesta ha ansett tiden icke vara inne ännu. Men i vilket fall som helst äro personskiften nödvändiga på ett par viktiga poster. Utrikesministern har att skapa respekt för Sveriges hållning och förtroende till dess vilja att försvara sig; han har även att vårda våra förbindelser med de makter, av vilka vi kunna vänta bistånd, om det yttersta skulle hända. Försvarsministern är närmast ansvarig för att ingenting underlåtes, som kan stärka vår militära beredskap. Man måste finna de rätta männen för dessa uppgifter, om den olycksbådande blandning av ytligt lättsinne och dov ängslan, som i dessa dagar gör sig märkbar hos det svenska folket, skall kunna bytas i beslutsamhet och förtröstan liksom i outtröttligt arbete att bota bristerna i rikets försvar.

Regeringen har i det rådande allvarliga utrikespolitiska och ekonomiska läget rätt att kräva en mycket vidsträckt lojalitet av oppositionen. Men det kan och bör då i gengäld krävas av regeringen själv, att den icke i oträngt mål utsätter den nationella solidariteten för påfrestningar genom att låta nyckelposter förvaltas av män, vilka — hur goda personliga och kollegiala egenskaper de än må äga — genom sina uttalanden liksom genom sin passivitet skapat misstroende i vida kretsar både utom och inom riket. Vad som kunde duga 1945, fyller icke måttet 1951.